

# Kako se godi našim medvedom v Brenti

Besedilo in Fotografije: Marjeta Keršič - Svetel

Naravni park Adamello-Brenta zajema enega najlepših in najslikovitějšíh predelov italijanskih Dolomitov. Poleg zares izjemnih gora – ledeniki Adamella in stene Brente vsako poletje privlačijo na tisoče obiskovalcev – so za ta italijanski naravni park značilni obsežni, dobro ohranjeni gozdovi. Ti gozdovi so domovanje osamljene dolomitske populacije rjavih medvedov, ki se je v zadnjih desetletjih tako zmanjšala, posamezni medvedi pa tako postarali, da se po naravni poti ne bi več mogla pomlajevati. Brentski medvedi so bili obsojeni na izumrtje. Italijanski varuhi narave so se odločili za zahteven mednarodni projekt reševanja rjavega medveda v



Časopisna poročila o Mašunovih podvigih



Brentska populacija medvedov se je postarala in bi izumrla ...

Brenti, v okviru katerega so prepeljali v novo gorsko domovanje deset slovenskih medvedov.

Prva slovenska medveda so spomladi leta 1999 izpustili v bližini jezera Tovel. To sta bila Mašun in Krka. Naslednje leto so se jima pridružili medvedje Danica, Jože in Irma, spomladi leta 2001 Jurko in Vida, lani pa še Gašper, Brenta in Maja. Vsak kosmatinec je dobil ovratnico z radijskim oddajnikom in tako so lahko natančno spremljali, kaj počno in kod hlačajo. Izkazalo se je, da se po značaju in navadah zelo razlikujejo – kakor ljudje. Nekateri so ostali v neposredni bližini območja izpusta, drugi pa so pravi popotniki. Največji potepuh je medved Mašun, ki je tudi pravcati hribolazec: iz doline Val Rendana se je povzpel visoko pod vrhove Adamella, prečkal prostrani glavni ledenik Mandron in se na drugi strani spustil v dolino Ca-



monica! Naravoslovci iz uprave parka niso mogli verjeti, da lahko medved prečka tako zahteven ledenik, in so najeli helikopter, da bi se na svoje lastne oči prepričali, kje kolovrati njihov varovanec. Najbolj presenetljivo pa je, da je medved, ki je doma iz Slovenije, za sestop v dolino uporabil starodavni medvedji prehod, ki so mu domačini že pred stoletji nadeli ime »Passo degli Orsi« – Medvedji prelaz. Le kako je vedel zanj?!

Pozimi 2000/2001 je zapadlo nenavadno veliko snega in snežni plaz, ki se je utrgal s pobočij nad jezerom Tovel, je pokončal medvedko Irmo. Zato so se odločili pripeljati iz Slovenije še desetega medveda, čeprav so jih sprva v štirih letih načrtovali le devet: namesto Irma je prišla Maja.

Lansko pomlad se je zgodilo, kar so si naravovarstveniki zelo želeli in kar so željno pričakovali: v Naravnem parku Adamello-Brenta sta prišla na svet prva medvedja mladička po dolgem času. Marca letos je po zimskem spanju pripeljala na plan svoja mladička tudi medvedka Maja. Toda že nekaj tednov pozneje se je pokazalo, da medvedje niso zmeraj na vrhu prehranjevalne verige v naravi ... Enega izmed Majinih mladičkov je odnesel

planinski orel. Medvedka Brenta pa je lansko poletje izgubila ovratnico z radijskim oddajnikom in tako zdaj nihče ne ve, kje je in kaj se dogaja z njo.

V Sloveniji se medvedje pojavljajo v medijih predvsem takrat, ko se zgodi kakšen neljub incident in prebivalci zahtevajo odstrel; naši kosmatinci, ki imajo zdaj dom v parku Adamello-Brenta, pa so prave medijske zvezde in tudi velika turistična privlačnost. Seveda jih turisti ne morejo videti, saj se umikajo pred ljudmi in se zadržujejo v najsamotnejših in najbolj nedostopnih predelih parka. Toda njihove fotografije in najrazličnejši izdelki s podobami medvedov so tako rekoč povsod. Edina, ki se rada kaže ljudem, je Danica. »Danica je prava nastopačka!« pravi o naši medvedki Enrico Lattuada, ki na upravi parka vodi projekt LIFE URSUS. »Kar preveč priljudna je in malo smo jo morali prestrašiti. Uporabili smo poper in gumijaste krogle. Ne zato, ker bi bila nevarna ljudem, ampak zato, ker ni dobro, če medved izgubi strah pred njimi. Medved ni človek in ne razume, kje je meja sprejemljivega vedenja. Bolje je, če medvedje vedo, da se človeku ne smejo približevati. Bolje predvsem za medvede!«



*Gorski lepotci Brente*